

Memòria d'activitats 2023

Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

Barcelona
Novembre 2024

Direcció de Serveis de
Drets Humans, Justícia
Global i Cooperació
Internacional

Ajuntament
de Barcelona

Índex

Presentació	3
Compromís amb la justícia global: 2023 en xifres	4
Eix 1. Dret a la ciutat i a la governança democràtica	8
Eix 2. Cooperació feminista	16
Eix 3. Cooperació basada en els drets humans	17
Eix 4. Cooperació de banda ampla	20
Eix 5. Coherència de polítiques	23
Convocatòria de subvencions 2023	26
Consell Municipal de Cooperació Internacional	29
Equip humà i col·laboracions	31
Millora de capacitats i estructura	32

---

1. Presentació

El 2023 ha estat un any marcat per la consolidació de la normalitat després de la pandèmia que va alterar profundament el món durant el 2020 i el 2021. Les activitats de cooperació, inclosos els viatges i les delegacions per part d'ajuntaments, ONG i altres agents de cooperació, han continuat amb una certa normalitat. Tot i això, la situació geopolítica mundial ha estat afectada per esdeveniments importants, com la persistència del conflicte a Ucraïna després de la invasió russa, fet que ha continuat tenint un impacte significatiu en l'escenari internacional.

Davant d'aquesta realitat, la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional (DJGCI) ha seguit impulsant accions de suport a les víctimes del conflicte, com la col·laboració amb el Consolat d'Ucraïna per facilitar la solidaritat ciutadana i fent una crida d'emergència que ha destinat més de mig milió d'euros a cinc projectes de cooperació en terreny. A més, s'han organitzat nous combois humanitaris en col·laboració amb Bombers de Barcelona, que van incloure equipaments com vehicles d'extinció, generadors elèctrics i material de protecció.

L'any 2023 també ha estat un període en què els efectes de la inflació, provocada en part per les sancions a Rússia i les polítiques de "Covid zero" a la Xina, han contribuït a una crisi alimentària en regions dependents del cereal. La DJGCI ha intentat donar resposta a aquests desafiaments amb accions extraordinàries, treballant amb organitzacions com Farmamundi i Save the Children en operacions d'ajut humanitari, tot i que algunes iniciatives s'han vist afectades per obstacles burocràtics.

Els programes de la DJGCI han seguit el seu curs amb èxit, i hi destaquen els projectes de protecció de defensores dels drets humans, la cooperació entre ciutats i l'educació per a la justícia global. A més, enguany s'ha reforçat el Programa de justícia digital global, creat el 2022 en col·laboració amb Oxfam Intermón, per abordar les dinàmiques de desinformació digital que erosionen processos democràtics i vulneren drets humans arreu del món.

A través d'aquestes actuacions, la DJGCI manté el compromís d'orientar la política de cooperació cap a la justícia global, i d'aplicar una visió urbana i municipalista que defensa la governança democràtica de les ciutats i el dret a la ciutat. La publicació d'aquesta memòria anual respon a l'objectiu de transparència i permet que la ciutadania i els actors de cooperació coneguin les accions dutes a terme per l'Ajuntament de Barcelona en matèria de justícia global.

La present Memòria inclou una anàlisi exhaustiva de les iniciatives impulsades durant el 2023, i incorpora informació qualitativa i quantitativa que ajuda a mesurar l'impacte de les accions realitzades, en línia amb els objectius del nou Pla director de cooperació per a la justícia global 2023-26.

---

2. Compromís amb la justícia global: 2023 en xifres

La DJGCI ha estat implicada en 185 accions de cooperació, educació per a la justícia global i acció humanitària per mitjà d'alguna de les tres modalitats d'acció previstes al Pla director (PD):

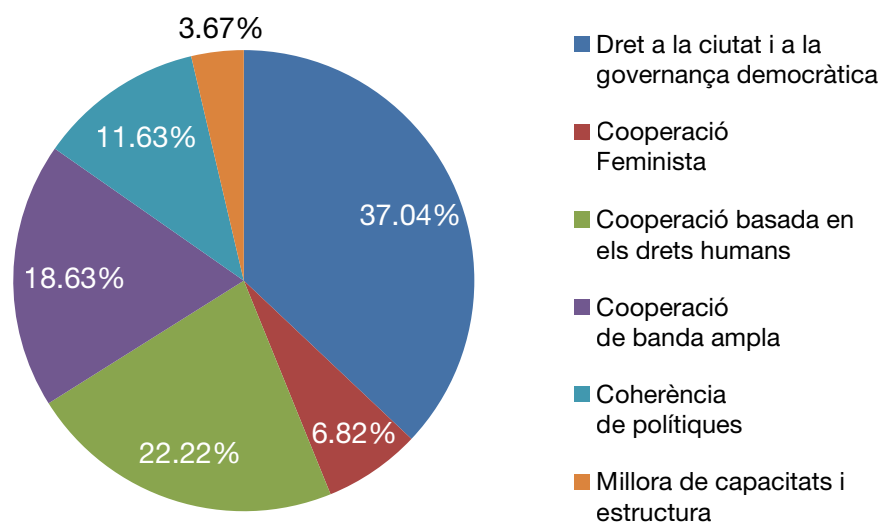
1. Cooperació d'iniciativa directa
2. Cooperació d'iniciativa d'altres actors
3. Cooperació multilateral i amb xarxes globals

Algunes d'aquestes actuacions s'havien iniciat en anys anteriors, altres s'han originat i desenvolupat al llarg del 2023 i, de totes elles, algunes estan encara en execució.

Així mateix, cal considerar que algunes d'aquestes actuacions, com poden ser la signatura de protocols amb ciutats prioritàries, tot i no quedar reflectides en transferència de recursos econòmics, sí que requereixen el temps i l'esforç del personal de la DJGCI per implementar-les. Per aquesta raó, en la mesura del possible, la radiografia que s'exposa a continuació considera no tan sols el volum de recursos econòmics i financers, sinó també el nombre d'actuacions endegades. Convé apuntar que aquest nombre d'actuacions té un significat relatiu perquè depèn, en bona mesura, de la quantia dels projectes subvencionats a la convocatòria anual. Així, un pressupost executat major no necessàriament es veurà reflectit en un nombre d'actuacions més alt.

En termes generals, tant les diverses actuacions com els recursos econòmics que ha executat la DJGCI han estat formulats per donar resposta als eixos estratègics i programes previstos al PD de la manera que mostren els gràfics següents. En cap cas el PD estableix una prioritització entre aquests objectius amb volums de recursos econòmics específics.

Figura 1. Distribució del pressupost 2023 segons els eixos del Pla director (en % sobre el total)

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la DJGCI

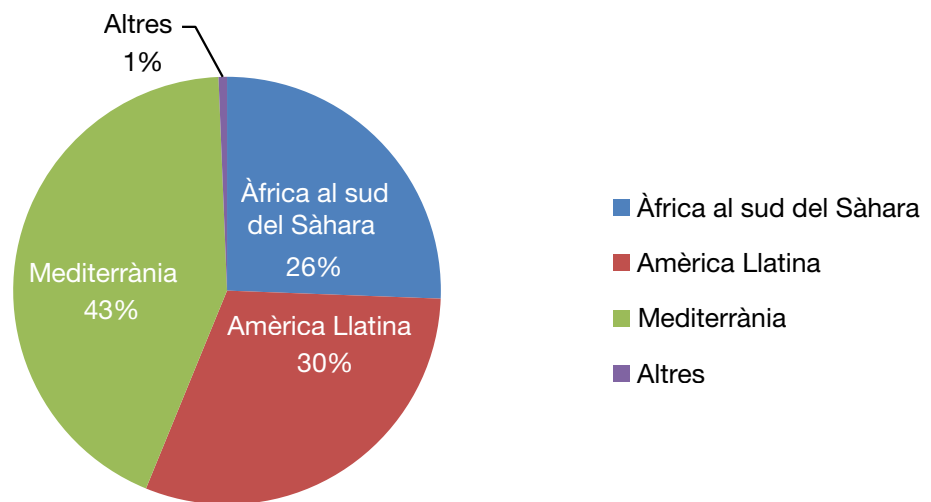
Eix 1: DRET A LA CIUTAT I A LA GOVERNANÇA DEMOCRÀTICA	3.970.007,84 €
Coop. Tècnica Municipalista - Àfrica al sud del Sàhara	1.220.189,03 €
Coop. Tècnica Municipalista - Llatinoamèrica	1.380.674,54 €
Coop. Tècnica Municipalista - Mediterrània	1.369.144,27 €
Eix 2: COOPERACIÓ FEMINISTA	730.729,26€
Transversalització de gènere	730.729,26 €
Eix 3: COOPERACIÓ BASADA EN ELS DRETS HUMANS	2.381.138,86 €
Dret a migrar, a desplaçar-se i al refugi	251.071,52 €
Acció humanitària	1.604.617,16 €
Protecció de Defensors dels Drets Humans	525.450,18 €
Eix 4: COOPERACIÓ DE BANDA AMPLA	1.997.063,23 €
Educació per a la justícia global	1.267.468,44 €
Districte Global	96.179,93 €
Universitats per a la justícia global	188.000,00 €
Cultura de pau	445.414,86 €
Eix 5: COHERÈNCIA DE POLÍTIQUES	1.246.158,60 €
Compra pública i drets humans	149.393,59 €
Justícia climàtica	466.965,55 €
Justícia digital global	155.000,00 €
Participació i incidència	474.799,56 €
MILLORA DE CAPACITATS I ESTRUCTURA	393.210,21 €
TOTAL	10.718.308,10 €

L'acció humanitària acapara bona part dels recursos d'aquest Eix 3 degut, en gran mesura, a la Crida 2023, que es va fer sobre projectes d'acció d'emergència pel terratrèmol del Marroc i les inundacions a Líbia. El Programa de protecció dels drets humans i el dret a migrar i desplaçar-se completen aquest eix.

L'educació per a la justícia global compon tota una modalitat de la convocatòria de subvencions que impulsa la DJGCI, d'aquí que sigui el programa amb més import executat el 2023.

Accions de treball sobre justícia climàtica i participació i incidència són les que més recursos reben per part de la DJGCI en aquest eix 5. L'impuls de la compra pública responsable i la justícia digital global són els altres programes dins d'aquest eix.

Figura 2. Distribució del pressupost 2023 segons l'àmbit geogràfic (en tant per cent sobre el total d'accions realitzades fora de la ciutat de Barcelona)

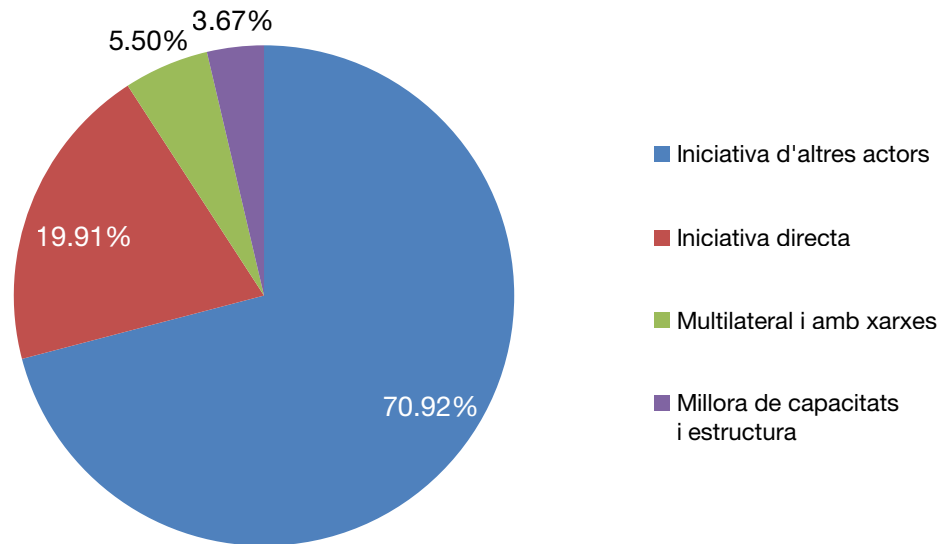

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la DJGCI

La Mediterrània, amb un 43 %, és la regió que ha rebut un major volum de recursos a través de les accions finançades que s'hi han dut a terme. En concret, han rebut recursos les ciutats prioritàries descrites al PD: Tetuan (Marroc), poblacions palestines de Cisjordània i la franja de Gaza, entre d'altres. Val a dir que la crida efectuada al 2023 la van motivar l'emergència del terratrèmol que va afectar el Marroc i les inundacions que el cicló Daniel va provocar a Líbia. La dotació d'aquesta crida va ser de 600.000 € i aquest fet influeix directament sobre el percentatge finalment destinat a l'àrea geogràfica de la Mediterrània.

Amèrica Llatina ha rebut un 30%. Algunes de les ciutats d'intervenció han estat l'Havana (Cuba) i Medellín, Bogotà, Miranda (Colòmbia), ciutats prioritàries descrites al PD. També han rebut recursos les ciutats de San Salvador i Ciudad Arce (El Salvador); entre d'altres. El 26 % del pressupost de les accions realitzades fora de la ciutat de Barcelona ha anat destinat a l'Àfrica subsahariana, especialment a Maputo i Dakar, també ciutats prioritàries. Així mateix, han rebut recursos Inhambane (Moçambic), Yéne i Kolda (Senegal).

Figura 3. Distribució del pressupost 2023 segons les modalitats d'acció de cooperació (en tant per cent sobre el total)

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la DJGCI

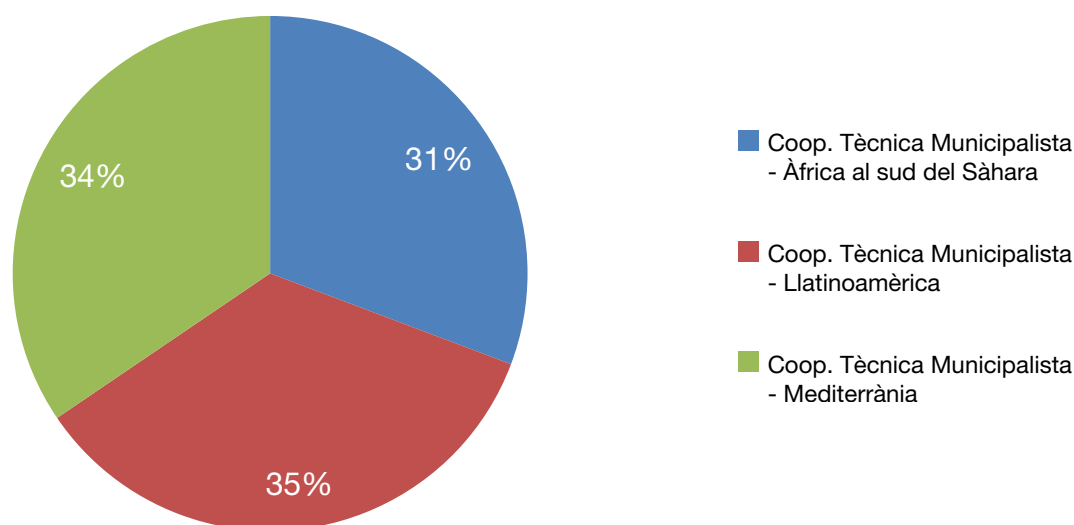
Pel que fa a la manera com aquestes actuacions s'han desplegat d'acord amb les modalitats de cooperació considerades al PD, en termes econòmics, un 70,92 % d'aquestes actuacions s'ha executat com a cooperació d'iniciativa d'altres actors, per mitjà de la convocatòria pública de subvencions. La segona modalitat més important és la cooperació d'iniciativa directa, que ha canalitzat el 19,91 % dels recursos executats durant l'any per mitjà de convenis amb entitats o amb administracions municipals de ciutats prioritàries. Cal recordar que aquest mode de cooperació no sempre es vehicula a través d'una transacció econòmica i que aquest gràfic expressa la distribució del pressupost. La cooperació multilateral i amb xarxes globals, per la seva banda, és la que menys recursos econòmics ha canalitzat, amb un 5,50 %.

Al web de la [Federació Espanyola de Municipis i Províncies \(FEMP\)](#) es poden consultar la descripció i les dades bàsiques de tots els projectes de l'any 2023, un cop completat el procés de recollida i sistematització anual de dades.

Eix 1. Dret a la ciutat i a la governança democràtica

L'eix estratègic 1 es desplega a través de tres programes, que coincideixen amb les àrees geogràfiques descrites al Pla director: Àfrica al sud del Sàhara, Llatinoamèrica i Mediterrània. La distribució pressupostària ha estat la següent:

Figura 4. Distribució del pressupost executat del 2023 segons els programes dins l'Eix 1: Dret a la ciutat i a la governança democràtica del Pla director

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la DJGCI

La distribució dels recursos destinats a aquest eix és força uniforme pel que fa als programes que el componen. A continuació es detallen un per un els diferents programes i les accions principals que s'hi han dut a terme.

Més enllà de la cooperació per àrees geogràfiques, en el context de l'Eix 1 s'engloba la participació activa de Barcelona en Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), que té la seu a la nostra ciutat i el suport econòmic de l'Ajuntament de Barcelona. Algunes de les principals activitats que s'hi han desenvolupat són: el primer taller d'informes voluntaris subnacionals; la reunió anual del grup de treball "Capacity and Institution Building (CIB) a Marràqueix (més de 100 representants del govern local i regional i les seves associacions, amb 44 nacionalitats diferents, es van trobar a la primera reunió anual del CIB al nord d'Àfrica, presentada per CGLU Àfrica i la seva Acadèmia de governs locals africans (ALGA), la Universitat Cadi

Ayyad i la ciutat de Marràqueix), i una revisió estratègica del CIB, amb la col·laboració de l'expert Kubeshni Govender. Més endavant, a l'apartat dedicat a l'Eix 2 de cooperació feminista s'explicaran les accions que CGLU ha dut a terme en aquest camp, també amb finançament d'aquesta Direcció.

Programa 1.1 – Àfrica al sud del Sàhara

Principalment el treball dut a terme per la DJGCI ha estat sobre les dues ciutats prioritàries que marca el Pla director en aquesta àrea geogràfica: Maputo, a Moçambic, i Dakar, al Senegal.

Maputo

L'elevat volum de trànsit de Maputo fa que la cerca de qualitat de l'aire sigui una prioritat per a les autoritats municipals

Durant el 2023 va continuar l'acompanyament tècnic de l'Ajuntament de Barcelona en el projecte de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID) i l'Autoritat Metropolitana de Barcelona (AMB) per donar suport a la nova Agència Metropolitana de Transports (AMT) de Maputo. Concretament, l'equip pluridisciplinari de Barcelona va acompanyar a l'AMT de Maputo en la confecció dels termes de referència del concurs per la compra dels materials i equips, i en el procés definitiu d'implementació i posada en marxa dels equips. Al desembre, es va posar en marxa la Xarxa de Control de Qualitat de l'Aire Urbà de Maputo. El projecte finalitzarà al 2024, quan es facin les formacions en relació amb la gestió i utilització de les dades, i al manteniment i calibratge de les estacions.

Pel que fa al projecte de desenvolupament del nou Mercat Majorista de Zimpeto, Mercabarna i l'Institut Municipal de Mercats (IMMB) van fer una visita a Maputo el mes de maig per conèixer de primera mà el projecte i el mercat majorista actual, i Maputo i el Ministeri d'Agricultura de Moçambic van fer una visita a Mercabarna i als Mercats de Barcelona per continuar treballant en el disseny del nou Mercat a Barcelona durant el mes d'octubre. En relació amb aquest projecte, i després de les eleccions locals a Barcelona i a Maputo, amb nous alcaldes i governs, caldrà actualitzar les voluntats polítiques i els compromisos durant el 2024.

D'altra banda, Maputo és una ciutat amb força presència d'entitats de cooperació que hi desenvolupen projectes finançats per la convocatòria de subvencions de la DJGCI.

Equips de Mercats de Barcelona i Maputo treballant conjuntament

Dakar

Dakar segueix sent una ciutat amb molta presència d'entitats catalanes de cooperació i on es consoliden projectes, finançats a través de la convocatòria de subvencions, en sectors com l'augment de la presència i participació de les dones en els espais de decisió política local, i també el de la governança participativa des de la perspectiva dels infants i joves.

A escala institucional, i aprofitant una visita de l'alcalde de Dakar a Barcelona en el marc de la xarxa Metropolis, es va mantenir una reunió per a explorar possibles àrees de cooperació bilateral.

A través de la convocatòria de subvencions s'han finançat projectes també a altres ciutats d'aquesta àrea, com Inhambane (Moçambic) o Yéide, Richard Toll i Kolda (Senegal).

Programa 1.2 – Llatinoamèrica

La col·laboració de la DJGCI amb el Centro Iberoamericano para el Desarrollo Estratégico Urbano (CIDEU) i les microxarxes d'estratègia urbana, les mentories i els seminaris web, com els programes de cooperació directa, han donat molts fruits en forma de col·laboracions tècniques ciutat-ciutat. Els tres següents són els més destacables:

1. Arxius de ciutat: memòria i transparència. Ciutats i entitats participants: Bogotà, Cali, Medellín i la Fundació Bibliotec de Colòmbia i l'Havana.

Participants en el Seminari Iberoamericà d'Arxius de Ciutats a Barcelona, març de 2023

S'ha donat continuïtat als espais d'intercanvi tècnic virtuals amb la col·laboració del CIDEU mantinguts en els últims dos anys. El 2023, amb el Sistema Municipal d'Arxius de l'Ajuntament de Barcelona, es va organitzar el *Seminari Iberoamericà d'Arxius de Ciutats: entre el govern de la informació i la construcció de la memòria plural* (març 2023), al qual es van sumar les ciutats de Lisboa i Quito. La trobada va

permetre aprofundir en aspectes com els models de funcionament dels arxius de ciutat; les estratègies i plans de digitalització; els catàlegs en línia i la seva difusió, i els serveis digitals i reptes de futur. També es va fer un recorregut pels diferents arxius de l'Ajuntament.

2. Biblioteques públiques municipals. El novembre, i d'acord amb la fita de reforçar la cooperació sud-sud, es va promoure una trobada a Medellín. Els participants a l'espai d'intercanvi tècnic van ser el personal tècnic i els representants del Sistema de Biblioteques Públiques i Pla ciutadà de lectura, escriptura i oralitat de Medellín; les Biblioteques Públiques de Cali; la Fundació Bibliotec; el Sistema de Biblioteques Especialitzades de l'Oficina de l'Historiador de l'Havana; la Xarxa de Biblioteques de Barcelona; la Xarxa Nacional de Biblioteques Públiques de Colòmbia, i Biblored Bogotà.

3. Pressupostos i fiscalitat amb perspectiva de gènere. Sota la coordinació del CIDEU, es van donar al grup de treball de ciutats globals i transversalitat de gènere estratègies i instruments de gestió que assegurin la implementació dels pressupostos i la política fiscal incorporant la perspectiva de gènere.

Sessió de treball en pressupostos amb perspectiva feminista de la microxarxa, març del 2023

Aquest grup de cooperació tècnica està compost pels responsables de les polítiques de gènere i de planificació econòmica de Barcelona, Bogotá, Buenos Aires, Cali, Lima, Medellín, Montevideo, Santiago de Xile i Quito. Una delegació d'aquest va visitar Barcelona el març del 2023 amb un doble objectiu: participar en el Congrés d'Economia Feminista i conèixer els diferents programes de cures impulsat per l'Ajuntament de Barcelona (Vila veïna, Superilles, Barcelona Cuida...), entre d'altres).

Ciutats colombianes

A Colòmbia, en el context de les eleccions municipals l'octubre de 2023 i la renovació dels governs municipals l'1 de gener de 2024, la prioritat ha estat donar continuïtat als programes de cooperació tècnica en els àmbits consolidats, com ara la promoció de la lectura mitjançant el programa de biblioteques. També s'ha impulsat la cooperació sud-sud i enfortit l'estratègia de cooperació tècnica municipalista en xarxa, principalment amb la implicació de les ciutats amb les quals tenim un MoU vigent: Bogotá, Cali i Medellín.

A Medellín els esforços s'han concentrat en la finalització i difusió del perfil de resiliència de la ciutat de la mà del Programa global de ciutats resilientes (CRGP) d'UN-Habitat i el suport tècnic del CIDEU. La finalitat és que el govern de la ciutat incorpori aquesta eina al proper Pla de desenvolupament de Medellín (2024-2027).

El diagnòstic ha conclòs amb la identificació de quatre àmbits prioritaris per a l'acció:

- Gestión del Riesgo. Ocupación informal sobre áreas de Riesgo.
- Déficit cuantitativo de vivienda relacionado a carencia de suelo apto
- Degradación del medio ambiente
- Desarticulación del sistema de transporte público
- Falta de continuidad en el desarrollo de políticas públicas e instrumentos para seguir el modelo de territorio definido en el POT

- Violencia de Género.
- Acceso a la salud y a infraestructura de servicios públicos
- Impactos a la salud (física y mental)
- Deserción escolar
- Inseguridad alimentaria
- Empoderamiento de grupos armados al margen de la ley

- Crisis económica.
- Informalidad laboral
- Baja productividad
- Baja competitividad

- Corrupción
- Desarticulación Institucional
- Debilidad en la formulación y seguimiento de Políticas Públicas asociada a la baja capacidad institucional
- Falta de concertación con el sector privado

Aquesta anàlisi sustenta les Recomanacions d'accions per a la resiliència (RARS), 52 en total, que abasten els elements urbans, com l'entorn construït, la cadena de subministrament i logística, la infraestructura bàsica, la mobilitat, els serveis públics, la inclusió i protecció social, l'economia, i l'ecologia.

Aquests àmbits d'acció marcaran el full de ruta de la cooperació tècnica Barcelona - Medellín durant els propers anys, una vegada confirmats els termes del MoU vigents amb el govern de l'alcalde Federico Gutiérrez.

Per últim, cal destacar que en col·laboració amb l'Agència de Cooperació i Inversions de Medellín (ACI) i una alumna de màster en pràctiques, s'ha fet una sistematització i anàlisi històric dels 30 anys de la relació de cooperació Barcelona-Medellín.

En el marc del conveni amb UN-Habitat, durant el 2023 es va treballar especialment amb la ciutat de Medellín (Colòmbia). A Medellín, i en el marc del treball conjunt amb UN-Habitat a Barcelona, es va donar suport i es va impulsar el procés de disseny del perfil de resiliència de la ciutat, un compromís que es va incloure en el MoU signat entre Barcelona i Medellín el novembre de 2021. A finals de 2022 va concloure la fase de diagnosi i el 2023 es van completar dues de les tres fases d'implementació del programa, a més de posar-se en marxa les accions per a la sostenibilitat i la resiliència. Barcelona ha participat en diferents tallers i en col·laboració amb el CIDEU.

A Cali, la DJGCI ha donat suport a la Secretaria de Benestar Social en dues línies: 1) el desplegament de les polítiques de joventut per a la promoció dels drets humans i la construcció de pau mitjançant el conveni amb el Consell de la Joventut de Barcelona que manté la DJGCI; s'està reforçant la participació del Consell de la Joventut de Cali en les polítiques públiques. 2) l'acompanyament a la sotssecretària d'Equitat de Gènere en el disseny del sistema de cures de la ciutat amb accions en tres àmbits: intercanvi tècnic amb la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps de l'Ajuntament de Barcelona; les microxarxes de pressuposts i fiscalitat amb perspectiva de gènere i de sistemes de cures, i amb l'impuls de l'estudi i mapatge sobre l'oferta i demanda dels serveis i equipaments de cures, que serà la base de la planificació futura de la política pública en col·laboració amb la Fundació Solidaritat Universitat de Barcelona (FSUB) i la Universitat Javeriana de Cali.

Cal destacar també la continuïtat de la cooperació tècnica directa sobre els arxius de ciutat i de biblioteques. Pel que fa a les biblioteques, Barcelona, en col·laboració amb la UOC, ha participat en el seminari *Inteligencia competitiva en las organizaciones, su contribución en la gestión de la bibliotecas escolares*, a l'acte "Bibliotecas escolares y su entorno: ¿cómo crear sinergias de crecimiento sostenible?" i al Festival Internacional del Llibre de Cali, a l'octubre de 2023. Pel que fa als arxius, la responsable de fons orals de l'Arxiu Històric de Barcelona ha impartit la conferència *Potencialidades de la historia oral en la recuperación de las memorias* el novembre de 2023 en el marc del VII Simposi de Patrimoni Documental i Memòria: Arxius de Drets Humans a Cali.

Durant el 2023, últim any de vigència del MoU amb Bogotà, s'ha mantingut la dinàmica de respondre a interessos molt concrets dels diferents departaments amb competències en polítiques de drets socials i culturals, planificació urbana, museu de ciutat, desenvolupament econòmic, ciutat intel·ligent, mobilitat, transversalització de gènere i arxius, participant activament en la trobada de la xarxa de ciutats al seminari que es va fer a Barcelona amb el Sistema Municipal d'Arxius de l'Ajuntament de Barcelona.

Bogotà ha format part de tres microxarxes d'estratègia urbana dinamitzades pel CIDEU: Governança metropolitana, Sistema de cures i Dret a l'habitatge. D'aquesta última es va derivar un procés de cooperació bilateral amb l'Agència de l'Habitatge de Barcelona que forma part de l'estratègia de mentories del CIDEU.

L'Havana

Pel que fa a la ciutat de l'Havana, s'ha seguit executant el projecte "El Centro Histórico de la Habana hacia un modelo de ciudad inteligente con énfasis en el fomento de la economía creativa, en el marco del 500º Aniversario de la Fundación de la Ciudad" que executa l'Oficina de l'Historiador de la Ciutat de l'Havana

(OHCH), cofinançat per l'Ajuntament de Barcelona i la Unió Europea, i en col·laboració molt activa amb la xarxa CIDEU.

En el marc d'aquest projecte s'han realitzat diferents intercanvis i col·laboracions, tals com la participació de la Gerència de l'Arquitectura en Cap de Barcelona en la XIX Trobada Internacional de Gestió de Ciutats Patrimonials a la ciutat de l'Havana.

Cal esmentar, així mateix, la participació, conjuntament amb l'OHCH, en la primera reunió mundial de socis del programa de la Unió Europea "Partnerships for Sustainable Cities" a Brussel·les, el març de 2023.

També s'han realitzat intercanvis a la ciutat de Barcelona amb representants i especialistes de diferents institucions de la ciutat de l'Havana, com les visites realitzades a La Fàbrica del Sol i a instal·lacions solars de Barcelona per part d'especialistes en matèria d'energies renovables de la ciutat de l'Havana, que han comptat amb la implicació de l'Agència d'Energia de Barcelona, entre d'altres.

Programa 1.3 – Mediterrània, Pròxim Orient i Àsia

Aquesta àrea geogràfica va tenir un especial tractament el 2023 per part de la DJGCI atès que va ser, a banda de les accions habituals de cooperació directa i del bon nombre de projectes subvencionats a la convocatòria anual, beneficiària de les accions de la Crida 2023, de la qual se'n parlarà més endavant.

Durant el 2023, es va implementar el projecte Heat Island Effect Reduction Actions (HERA), que va crear espais verds inclusius a les ciutats de Jerash, Betlem i Saida. És un projecte continuïtat del NATURMED, finançat per l'Ajuntament de Barcelona durant l'any 2022. Durant aquest projecte, entre altres activitats, es va desenvolupar un document de diagnòstic de l'ús del verd i es van determinar un conjunt d'accions estratègiques per augmentar i millorar l'ús d'infraestructura verda a les ciutats de Saida (Líban), Betlem (Palestina) i Jerash (Jordània). Per determinar aquestes activitats, es va dur a terme una anàlisi exhaustiva de la situació del verd i es va analitzar la factibilitat i beneficis que aportarien diferents intervencions per augmentar el verd de les ciutats en els diversos llocs identificats. L'activitat principal del projecte HERA va consistir a implementar un dels projectes demostratius seleccionats en cadascuna de les tres ciutats. En el cas de Jerash, la rehabilitació i naturalització d'una secció del parc municipal (provisió d'un refugi climàtic i millora de l'espai públic i de l'aigua de rec). A Betlem, l'augment de la infraestructura verda de la carretera de Betlem a Hebron, que és una via d'interès alt per a aquesta ciutat pel seu pelegrinatge, amb el triple objectiu d'establir un model en termes de permeabilitat del sòl, seguretat i mobilitat dels vianants, i augment del valor estètic i de biodiversitat. A Saida, el disseny d'una secció dels jardins Al-Aman i la densificació de les mitjanes i arbusts de les carreteres de la ciutat.

Betlem

El 2022, es va posar en marxa un projecte de cooperació directa amb l'Ajuntament de Betlem per implementar el 2022-2023. A petició de l'Ajuntament de Betlem, consisteix en la rehabilitació urbana del carrer Al-Saff que connecta el centre de Betlem amb la majoria d'escoles de la ciutat i que és una de les principals vies d'entrada i sortida de la ciutat. El projecte també té en compte la dinamització econòmica del comerç del carrer de l'Estrella, centre neuràlgic de la ciutat vella de la ciutat, i espai del famós mercat de Nadal. El projecte pretén ajudar a la recuperació econòmica i de mobilitat postcovid. El projecte tècnic ha estat coordinat i acordat entre els serveis tècnics de Betlem i de Barcelona (Direcció de Projectes Urbans) durant el 2022. La finalitat és transformar aquests espais en vies més pacificades, amb espais accessibles i segurs per als vianants i per a altres mitjans, com les bicicletes o patinets elèctrics, i una reducció de la presència i velocitat del cotxe privat. El projecte es focalitza en la millora de les capacitats tècniques de l'Ajuntament de Betlem i la millora de les condicions de vida dels ciutadans. Durant el 2023, tot i avançar en la implementació, degut al tancament de la ciutat arran dels fets del 7 d'octubre i la cancel·lació de les activitats de Nadal i la temporada turística alta de Betlem, es va aprovar una pròrroga del projecte fins al 24 de juny de 2024, i la modificació d'algunes activitats, donant més pes a la generació d'energia renovable en el marc del projecte.

Gaza

El 2023, Gaza i Barcelona van continuar amb la sèrie de sessions de treball a distància entre personal tècnic per tractar i repensar espais importants de la ciutats com el front litoral i la plaça Palestina (centre de Gaza) i voltants. També per intercanviar coneixements sobre els sistemes de drenatge urbà sostenible que s'estan començant a implementar en ambdues ciutats. Estava previst un visita tècnica a l'octubre, però l'inici de la guerra a Gaza ho va fer del tot impossible. A finals d'any, la ciutat de Gaza havia estat parcialment destruïda i les capacitats de l'Ajuntament de Gaza molt disminuïdes degut a la destrucció de les instal·lacions i equips.

Tànger

En el marc de la col·laboració amb MedCités, s'ha organitzat la recepció d'una delegació de Tànger i Tetuan en matèria de promoció econòmica, en la qual ha participat Barcelona Activa, i una visita al Saló de l'Ocupació.

Més enllà de l'àmbit de cooperació bilateral, seguim donant suport a les entitats que presten atenció a menors en situació de carrer a la ciutat de Tànger, projecte que compta amb el coneixement dels Serveis Socials d'Intervenció en l'Espai Públic de l'Ajuntament de Barcelona.

Tetuan

Amb la ciutat de Tetuan s'han mantingut reunions per a la definició d'àrees d'interès en base al nou Pla Acció Comunal de la ciutat marroquina. S'han explorat i intercanviat programes de diferents àmbits d'intervenció municipal per tal que Tetuan valori la pertinència d'un intercanvi més aprofundit.

Des de Foment de Ciutat també s'ha compartit la metodologia de treball del programa Pla de Barris per a la identificació de possibles intercanvis en matèria educativa.

En el marc de la col·laboració amb MedCités, s'ha organitzat la recepció d'una delegació de Tànger i Tetuan en matèria de promoció econòmica, en la qual ha participat Barcelona Activa, i una visita al Saló de l'Ocupació.

Tunis

En el marc de la cooperació bilateral amb Tunis, s'està efectuant un acompanyament en l'elaboració del Pla verd de la ciutat, i en aquest context s'ha identificat el treball municipal en l'àmbit dels horts urbans com a susceptible d'intercanvi tècnic. Aprofitant la visita a Barcelona del Secretari General de la Municipalitat de Tunis, conjuntament amb l'Institut de Parcs i Jardins es va organitzar una visita a dos espais d'aquestes característiques i es van compartir experiències, metodologies i la normativa d'aquests programes.

Sarajevo

El novembre de 2023, durant la visita de la Comissionada de Relacions Ciutadanes i Diversitat Cultural i Religiosa, la Sra. Sara Belbeida a Sarajevo, en el marc de l'**Assemblea General de MedCités**, es va mantenir una trobada amb la Ministra de Protecció Social del Cantó de Sarajevo, la Sra. Enda Pavic, i amb la Fundació per la Democràcia Local – Sarajevo. Durant la reunió es va acordar continuar amb els treballs d'intercanvi tècnic i cooperació directa en matèria de prevenció del violència masclista i de suport i acompanyament a les dones i infants víctimes. En aquest sentit es posarà en marxa un nou programa d'intercanvi per al 2024 i 2025, on participaran Serveis Socials i la Guàrdia Urbana de Barcelona. Aquest procés complementarà tècnicament els projectes en el mateix àmbit que implementen Medicus Mundi i la Universitat de Barcelona a Sarajevo.

Eix 2. Cooperació feminista

Programa 2.1 – Transversalització de gènere

Durant aquest any 2023 s'ha fet una revisió dels formularis de sol·licitud de la **convocatòria de subvencions**, així com del marcadore de gènere en l'eina de valoració de projectes, per incorporar una recollida de dades més clara pel que fa a les qüestions de gènere en els projectes, i així millorar la valoració d'aquest criteri que, al mateix temps, incrementa el seu pes en la valoració global del projecte. Això representa un gran pas en com la DJGCI valora la incorporació de les qüestions de gènere, en la mesura que tindrà un gran impacte en la formulació i execució dels diferents projectes finançats en la convocatòria de subvencions.

L'any 2023, el secretariat del **CIB – CGLU** ha treballat en col·laboració amb els seus desenvolupadors en el llançament d'un centre d'aprenentatge i intercanvi de coneixement en línia centrat en la igualtat de gènere i la governança inclusiva dins del lloc web del CIB (www.cib-uclg.org/gender-hub). Actualment, el lloc web ofereix més de 200 recursos, notícies sobre el treball dels membres i socis del CIB, així com l'opció de subscriure's a una llista de correu dedicada al Gender Hub.

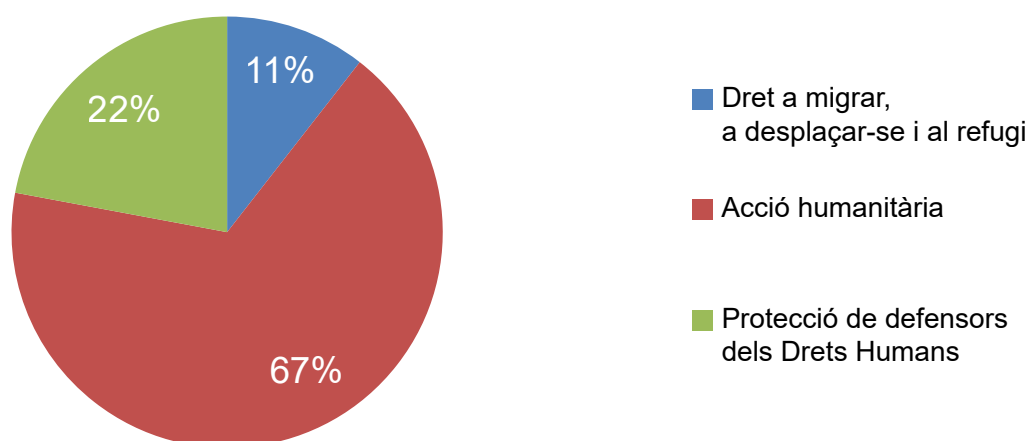
El 17 d'octubre, el secretariat del CIB va coorganitzar amb èxit el primer seminari web de Gender Hub en col·laboració amb l'equip del projecte de la Federació de l'Associació de Municipis Canadencs per a la Innovació Municipal - Dones en Lideratge Local (PMI-WILL). Més de 70 persones van participar-hi. El seminari va aprofundir en les millors pràctiques de la prestació de serveis municipals inclusius i sensibles al gènere. La llista de ponents va incloure professionals municipals dels països del projecte PMI-WILL (Benín, Cambodja, Ghana, Sri Lanka i Zàmbia), així com del Canadà, i això va assegurar una perspectiva global sobre aquests temes crítics. El seminari web es va presentar com l'ocasió perfecta per donar a conèixer i destacar els recursos disponibles al repositori en línia, després del llançament del lloc web a principis d'any.

Existeixen l'estudi del CIB "El paper de les ciutats i les autoritats locals en la cooperació internacional: una anàlisi qualitativa de deu models de cooperació internacional" i la Guia del CIB per a les autoritats locals per desenvolupar un procés intern de pensament estratègic per a la cooperació internacional. El grup de treball del CIB, sota el patrocini de l'Ajuntament de Barcelona i el lideratge de VNG International, va decidir posar en marxa l'estudi amb un doble objectiu: identificar ciutats amb un fort perfil en la cooperació internacional per a la justícia global i descobrir diferents visions, modalitats, i pràctiques, de l'altra, que podrien enriquir la visió del grup de treball del CIB sobre la matèria. Les 10 ciutats que apareixen a l'estudi són: Berlín, Amman, La Haia, Viena, Barcelona, Medellín, Bruges, Malmö, Jakarta i Bolonya.

Eix 3. Cooperació basada en els drets humans

Figura 5. Distribució del pressupost executat del 2023 segons els programes dins l'Eix 3: Cooperació basada en els drets humans

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la DJGCI

Programa 3.1 – Dret a migrar, a desplaçar-se i al refugi

El Pla director de cooperació per a la justícia global 2023-26 inclou un seguit d'accions a dur a terme per a la protecció del dret a la vida i l'acolliment de les persones migrants, incloses les que es troben en trànsit, per denunciar les vulneracions de drets de les quals són objecte i per establir vies legals i segures perquè puguin arribar al seu destí. Per treballar en aquesta direcció, es va formalitzar un conveni amb el **Colectivo Ca-Minando Fronteras** per col·laborar en el projecte "Observatori de drets humans a la necrofrontera: dimensió transnacional". Al llarg de 2023 l'entitat ha fet una feina molt important de mediació transnacional, actuant en els llocs d'origen (p. ex. Senegal) i de destí acompanyant les famílies i les organitzacions (en casos de separació, desaparicions o mort de familiars). Entre altres activitats, s'ha participat en el Màster en Gènere i Comunicació de la UAB, en el Seminari Internacional sobre el Dret a la Vida en el Mediterrani coordinat per Euromed Rights i organitzat per Open Arms i s'ha publicat l'Informe monitoreig del dret a la via - any 2023.

El conveni de col·laboració formalitzat amb la **Fundació Solidaritat UB** (v. Pr. 4.3) ha contribuït de forma positiva a la defensa dels drets de les persones refugiades i provinents de zones en conflicte fent possible la continuació dels estudis superiors. Per mitjà de la 4a

edició del curs de transició, la FSUB ha acollit 13 alumnes de l'Afganistan (31 %), el Congo (23 %), Somàlia (23 %) Eritrea (8 %), Burundi (8 %) i Síria (7 %) que van tenir una elevada assistència a les classes i s'han incorporat, el setembre-octubre, als estudis de màster en diferents facultats, gairebé la meitat (46 %) a la d'Economia. Els processos d'inclusió social i educativa han tingut continuïtat amb la participació de l'alumnat en projectes com el Community i el World Peace Forum. Durant el 2023 s'han dut a terme diferents activitats de sensibilització sobre les migracions i els desplaçaments forçats ens les quals s'ha comptat amb la participació de l'alumnat del curs de transició i també s'ha participat en d'altres organitzades per altres agents com ACNUR.

Programa 3.2 – Acció humanitària

Barcelona ha seguit donant suport a l'entitat Open Arms en el treball de rescat i protecció de les persones en trànsit cap a Europa que es troben en risc de naufragi a la Mediterrània. Aquest suport s'ha realitzat tant en el vessant d'acció directa de rescat a la mar Mediterrània central, com de conscienciació i sensibilització (sobretot l'acció reivindicativa que es va fer a la platja de San Sebastià de Barcelona per escenificar la tragèdia que es viu a la Mediterrània).

Amb Pallassos Sense Fronteres s'ha donat suport a la infància refugiada i desplaçada a Sierra Leona, Líban i Mèxic. Concretament, s'han realitzat tres gires de pallassos i pallasses en què s'han pogut compartir riures i resiliència amb més de 12.600 persones.

El darrer trimestre del 2023 va ser colpidor pel que fa a crisis humanitàries properes a la ciutat de Barcelona: el dia 8 de setembre un terratrèmol va afectar fortament a pobles de la serralada de l'Alt Atlas del Marroc i a Marràqueix. Unes hores més tard, el dia 9 de setembre, el cicló Daniel colpejava l'est de Líbia amb forts vents i pluges sobtades, i ocasionava abundants inundacions generalitzades a la regió. Davant d'aquestes situacions es va activar una crida a la resposta a aquestes emergències, com a resultat de la qual es va donar suport a dos projectes de resposta a Líbia amb ACNUR i UNICEF, i a tres projectes al Marroc amb Farmacèutics Mundi, MPDL i Pallassos Sense Fronteres. L'import destinat a aquesta crida va ser de 600.000 €.

Cal també esmentar la subvenció de caràcter excepcional atorgada a l'Agència de Nacions Unides per als Refugiats Palestins (UNRWA), que es va vehicular a través del Comitè Espanyol de l'UNRWA, destinada al projecte "Resposta d'emergència a les necessitats alimentàries de la població en la Franja de Gaza". La intervenció té com a prioritat garantir la distribució d'aliments a la població més vulnerable de la franja de Gaza, especialment dones i criatures que han perdut la casa, béns o mitjans de subsistència.

Per últim, en el marc de la convocatòria de subvencions, s'ha mantingut la modalitat específica d'intervencions en crisis de llarga durada a l'Àfrica subsahariana, la Franja de Gaza, els campaments de persones refugiades sahrauís a Tindouf (Algèria) i territoris kurds a Iraq i Síria, i s'ha seguit prioritzant l'Àfrica al sud del Sàhara. Aquestes intervencions s'alineen amb l'objectiu 4.5 del Pla director vigent, "Contribuir a garantir la protecció i atenció de les persones migrants o en situació de vulnerabilitat especial". S'han finançat quatre projectes plurianuals a Kampala (Uganda), Beni i Butembo (RD Congo), Kita (Mali) i Niamey (Níger).

Programa 3.3 – Protecció de les persones defensores dels DH

L'Ajuntament de Barcelona ha donat continuïtat al programa municipal "Barcelona protegeix periodistes de Mèxic", posat en marxa l'any 2018 amb l'associació Taula per Mèxic. Aquest programa d'acollida temporal de persones defensores de drets humans està adreçat al col·lectiu de periodistes de Mèxic, país on exercir aquesta professió és una activitat de màxim risc quan es denuncien violacions de drets humans. Segons el Balanç 2023 de

---

Reporters Sense Fronteres (RSF), tot i que el número de periodistes assassinats n'ha baixat a 4 (7 menys més que l'any anterior), Mèxic continua sent un dels països més perillosos per a l'exercici del periodisme, només per darrera de Palestina. El 2023 s'han acollit quatre periodistes, tres al primer trimestre i un al segon. Amb aquestes darreres, ja en són vint les persones acollides pel programa. Durant l'estada a Barcelona de les persones acollides, se'ls proporciona un acompanyament integral: allotjament, manutenció, suport psicosocial i sanitari, agenda formativa i d'incidència. Es preveu acollir quatre persones per any, en períodes de sis mesos, amb la possibilitat d'escurçar o allargar l'estada en funció de les necessitats de cada cas.

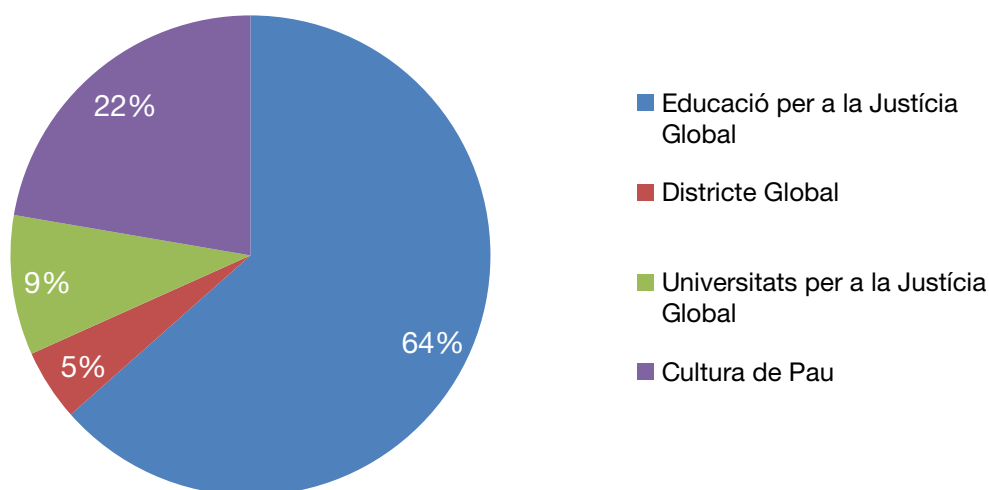
Barcelona va ser el primer Ajuntament, en tot l'Estat espanyol, que va posar en marxa un programa municipal d'aquesta naturalesa.

En el marc del Programa escriptor acollit, coordinat per l'entitat PEN català, que té com a finalitat rebre a Barcelona, durant un període de dos anys, un escriptor amenaçat o escriptora amenaçada, perseguit o perseguida o amb risc de ser empresonat o empresonada com a conseqüència dels escrits, enguany s'han acollit dos periodistes nicaragüencs. Van arribar a Barcelona la primavera del 2021 i s'hi van estar fins l'abril del 2023. Han estat el setè i el vuitè escriptors acollits a Barcelona pel Programa.

L'Ajuntament de Barcelona, a més de contribuir-hi econòmicament, posa a disposició del programa "Un habitatge municipal per allotjar-hi l'escriptor/a".

Eix 4. Cooperació de banda ampla

Figura 6. Distribució del pressupost executat del 2023 segons els programes dins l'Eix 4: Cooperació de banda ampla

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la DJGCI

Programa 4.1 – Educació per a la justícia global

El Pla director de cooperació per a la justícia global 2023-2026 preveu l'actualització del document de l'Estratègia d'educació per a la justícia global per tal de poder planificar millor les línies d'acció a impulsar durant els propers anys en aquesta matèria. Per dur a terme aquesta tasca, la Direcció ha treballat, durant el 2023, en un diagnòstic de les accions finançades per la convocatòria de subvencions entre els anys 2018 i 2022. El resultat d'aquesta diagnosi ha d'orientar l'actualització de les línies prioritàries de l'estratègia durant l'any 2024.

En aquest procés s'ha comptat amb la participació i col·laboració del sector a partir de la reactivació del grup de treball que es va crear en el si del Consell Municipal de Cooperació Internacional per a l'elaboració de l'Estratègia d'educació per a la justícia global. L'objectiu d'aquest grup durant el 2023 va ser debatre i compartir quina hauria de ser la política d'educació per a la justícia global de la ciutat de Barcelona, identificar quines prioritats hauria de tenir en compte i quins valors l'haurien de sustentar.

A banda d'això, s'ha seguit treballant en l'impuls de l'Aprenentatge Servei (APS) entre les entitats de justícia global de Barcelona, conjuntament amb el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei de Catalunya i el Grup de Recerca en Educació Moral de la UB. S'ha dut a terme un seminari d'aprenentatge servei titulat "Construïm el mapa de valors del nostre APS per una educació transformadora" on es feia l'exercici de mapejar en quines de les accions que fan els participants dels projectes cristal·litzen determinats valors i quines accions hem de reforçar en clau de justícia global. Per últim, també es va fer un seguiment dels projectes subvencionats a la convocatòria de subvencions.

Programa 4.2 – Districte Global

Durant l'any 2023 s'ha aconseguit que dos districtes més (Eixample i Sants-Montjuïc) s'incorporin al programa Districte Global. Ja en són 8 els que hi participen amb l'objectiu de donar major visibilitat als programes d'activitats desenvolupats de forma territorial, augmentant el suport tècnic des de la Direcció Drets Humans, Justícia Global i Cooperació Internacional.

DISTRICTE	SOL·LICITAT
CIUTAT VELLA	8.044,00
SANTS-MONTJUÏC	9.000,00
L'EIXAMPLE	17.986,65
GRÀCIA	10.000,00
SARRIÀ-ST.GERVASI	18.000,00
HORTA-GUINARDÓ	18.749,28
NOU BARRIS	6.800,00
SANT ANDREU	7.600,00
TOTAL	96.179,93

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la DJGCI

Aquest any l'import en pressupost ha estat de 96.179,92 €, cosa que ha significat un increment de 33.996,65 € respecte a l'any 2022. Aquest augment pressupostari ha facilitat un major nombre d'activitats programades.

Programa 4.3 – Universitats per a la justícia global

S'ha mantingut la col·laboració amb la Fundació Autònoma Solidària de la UAB i s'ha participat en l'acte de lliurament dels premis pels treballs de final de grau sobre justícia global i desenvolupament sostenible Arcadi Oliveres i dels premis de treballs de fi de grau en aprenentatge servei (APS).

Com s'ha explicat anteriorment, la Fundació Solidaritat UB gestiona el Programa d'acollida de persones refugiades i provinents de zones en conflicte de la Universitat de Barcelona que fa possible la continuació dels seus estudis superiors i la seva inclusió sociolaboral a la nostra ciutat. Aquest és un dels components objecte del conveni de col·laboració formalitzat el 2023 amb l'Ajuntament que es complementa amb altres iniciatives com és el Programa de Recerca per a la Ciutadania Global en el qual s'ha proporcionat suport a 4 instituts (Pau Claris, Doctor Puigvert, Verdaguer i Consell de Cent), assessorant a 38 alumnes en els treballs de recerca de batxillerat i proporcionant formació a 23 docents per tal de promoure l'educació en drets humans i ciutadania global. Igualment s'ha realitzat amb la Universitat Javeriana la primera fase del projecte de Recerca sobre el Sistema de Districtes de Cures de la comuna 15 de Cali (Colòmbia) enfocat sobretot als grups comunitaris de dones. En

l'àmbit de la justícia mediambiental, destaquem la celebració de la 2a Conferència de la Xarxa de Ciutats Comestibles creada pel Projecte H2020 EU EdiCitNet (amb 125 persones assistents de fora i de manera presencial, i 112 en línia de 20 països).

Programa 4.4 – Cultura de pau

L'any 2023 es va dur a terme la segona edició de la Setmana per la Pau – Arcadi Oliveres, organitzada per Justícia i Pau. Sota el lema “El valor de l'esperança”, es van dur a terme cinc jornades amb activitats a Barcelona per acostar el pacifisme a la ciutadania i per repensar entre totes i tots, el futur desitjat per a la nostra societat. Alhora, va ser una oportunitat per retre homenatge i contagiar la ciutat del llegat de l'Arcadi Oliveres.

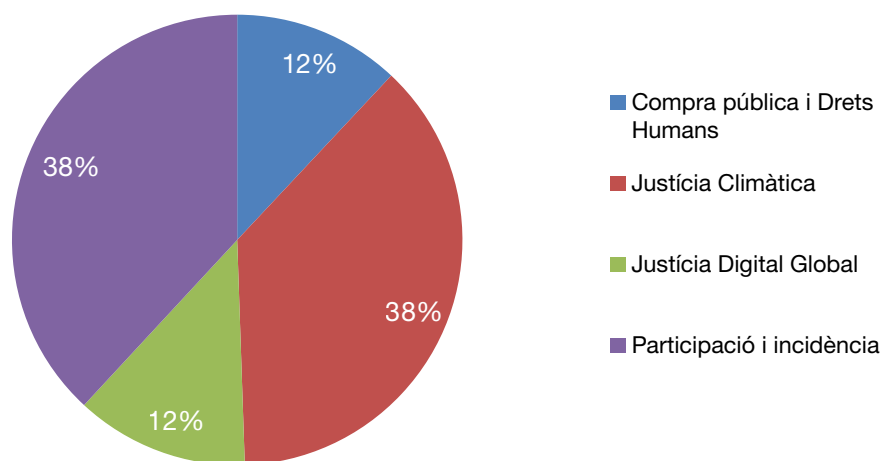
Des de la Direcció s'identifica el tema de la polarització social com un element preocupant que pot contribuir a fomentar el discurs d'odi, especialment en el món educatiu. Per aquest motiu, durant el 2023 es va presentar l'informe “Educar en contextos polaritzats. Retrats i propostes des de l'educació per a la justícia global” elaborat per l'Escola Cultura de Pau de la UAB i impulsat per la Direcció. En aquest informe s'analitza si hi ha polarització als centres educatius, què hi pot aportar l'educació per a la justícia global i com encaixa tot amb el nou currículum.

Es va seguir contribuint a una de les seues internacionals de l'International Peace Bureau (IPB) a Barcelona per tal d'ampliar la seva incidència i el desplegament de la Campanya global sobre la despesa militar (GCOMS) amb l'objectiu de generar una opinió pública conscient i crítica amb els impactes del militarisme i mobilitzar la societat civil envers el desarmament i la desmilitarització.

A finals del 2023 es va convocar al grup de treball de les entitats de pau per tal de compartir un espai de reflexió en el marc de la situació d'escalada de violència que s'està vivint a Palestina, a Israel, així com a la regió MENA i en segona derivada, a la comunitat internacional i a Barcelona. També es va reflexionar sobre com es podria utilitzar el potencial de Barcelona en el marc de la comunitat internacional per contribuir a la pau a la regió. Per últim, la trobada també va servir per conèixer i compartir les principals actuacions que les entitats de pau duen a terme en relació amb aquest tema.

Eix 5. Coherència de polítiques

Figura 7. Distribució del pressupost executat del 2023 segons els programes dins l'Eix 4: Coherència de polítiques

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la DJGCI

Programa 5.1 – Compra pública i DH

Durant el 2023 s'ha treballat en les diferents línies de treball que ha desenvolupat la Direcció en els últims anys en aquest àmbit:

Convenis amb entitats que treballen per a la coherència de polítiques per a la justícia global i convocatòria de subvencions

S'ha seguit participant en el projecte pilot amb la Fundació Electronics Watch sobre les condicions laborals, socials i ambientals de les cadenes de subministrament de vehicles elèctrics, centrat en les bateries, minerals i semiconductors. Aquest treball es fa de manera coordinada amb altres ONG, administracions públiques europees i organitzacions de la societat civil dels països productors i consumidors per tal de fer incidència conjunta en el sector.

En el marc del seguiment del projecte de deguda diligència en matèria de drets humans i sostenibilitat d'Electronics Watch d'altres projectes finançats per la Direcció de Persones Defensores de Drets Humans s'ha fet una missió de seguiment a Filipines on s'han po-

gut visitar diverses contraparts de la societat civil i institucions públiques presents a les Filipines com l'AECID, la delegació de la Unió Europea, i l'Organització Internacional del Treball. Fruit d'aquesta visita, s'han reforçat les relacions amb algunes contraparts i institucions presents a la zona, que resulten clau per fer un seguiment dels riscos de vulneració de drets humans.

En el marc del conveni amb Lafede.cat s'ha elaborat el 4t mapa d'impactes socials i ambientals de la ciutat de Barcelona al Sud global, aquest any sobre "La transició verda i digital de Barcelona i els seus impactes al Sud global"

En el marc de la convocatòria, s'ha donat suport a 7 projectes de 7 entitats de la ciutat, sobre temàtiques diverses com el desarmament o els impactes de la mineria extractiva i la relació amb el model de desenvolupament tecnològic actual. També s'ha participat en un grup de coordinació temàtic sobre mineria extractiva i els impactes socials i ambientals al sud de l'extracció de minerals crítics i en conflicte.

Treball d'incidència política interna i externa

En el marc de la Comissió de Contractació Pública Sostenible, s'han realitzat diverses accions previstes en el Pla d'objectius de contractació sostenible 2023. S'ha seguit treballant sobre les recomanacions del diagnòstic de necessitats internes amb diverses àrees de l'Ajuntament, s'ha iniciat una línia de treball en el sector d'obra pública amb la col·laboració de BIMSA (Barcelona d'Infraestructures Municipals) i IMHAB (Institut Municipal de l'Habitatge i Rehabilitació de Barcelona).

S'ha portat per segon any consecutiu la secretaria del grup de treball internacional en compra pública ètica (IWGEPP) que reuneix administracions públiques europees i d'altres regions i entitats de la societat civil.

S'ha participat en el Smart City Congress 2023, conjuntament amb la Fundació Electronics Watch i diversos socis de Londres, Hongria i República Checa per visibilitzar els riscos de vulneracions laborals en el desenvolupament de la ciutat i dels transports en les ciutats intel·ligents.

S'ha seguit contribuint a projectes concrets al Pla d'emergència climàtica, a l'Agenda 2030 de Barcelona i a l'estratègia d'alimentació sostenible Barcelona 2030.

Programa 5.2 – Justícia climàtica

S'ha donat suport a la Fundació Grain en coordinació amb la Revista Sobirania Alimentària i la Via Campesina, per tal de visibilitzar els impactes al sud de l'actual model alimentari de la ciutat. Entre altres activitats s'han publicat diverses investigacions sobre les injustícies del sistema alimentari actual en general, i de Barcelona, en particular, des de la visió de la justícia global, la justícia ambiental i la sobirania alimentària. Alguns exemples són els següents: El negoci de la fam a Amèrica Llatina; Els nous fons sobirans ens porten a una menor sobirania alimentària?; l'estratègia del BAfD per a l'agroindustrialització d'Àfrica; sobre el sistema porcí industrial a Catalunya i Barcelona, i sobre la nova realitat global que suposa la sequera.

Dins d'aquest programa s'inclou també el finançament dels projectes presentats i aprovats en la modalitat C4 de la convocatòria anual de subvencions de la Direcció.

Programa 5.3 – Justícia digital global

En el marc dels convenis nominatius amb l'Ajuntament, s'ha donat suport a la 8a edició del Mobile Social Congress a Barcelona, un espai entre professionals, societat civil i ciutadania per plantejar alternatives concretes per a un model electrònic més just. Es pot accedir als materials de les anteriors edicions a través d'aquest enllaç: <http://mobilesocialcongress.cat/ca/>

Una de les accions més destacades del 2023 ha estat la implementació de la segona fase del Programa de justícia digital global sobre tecnologia i democràcia liderat per Oxfam Intermón. Aquest programa té la finalitat de produir alertes i anàlisis sobre el paper de la digitalització en la creació d'oportunitats i amenaces per a les llibertats i els processos democràtics en el Sud global, així com en les estratègies de guerra híbrida a que estan tenint lloc actualment en diferents conflictes oberts.

S'ha treballat en base a dos eixos, un d'ells centrat en justícia digital i mirada crítica a la digitalització, i l'altre, en l'impacte de la digitalització en la democràcia i la convivència a través de la difusió de discursos.

Les principals accions d'aquest programa s'han centrat en Bolívia, El Salvador i Tunísia. A Bolívia s'ha treballat al voltant de la seguretat digital per a dones polítiques, a El Salvador, sobre l'impacte en l'exercici dels drets dels discursos difosos a través de les xarxes, i a Tunísia, sobre els discursos que criminalitzen la població migrant. Per últim, a finals d'any es va organitzar a Barcelona una trobada internacional entre actors del sud i del nord per madurar l'abordatge de l'impacte negatiu de la digitalització en la democràcia i la convivència.

Programa 5.4 – Participació i incidència

A través del conveni de col·laboració formalitzat amb LaFede.cat en l'àmbit de la justícia global s'han dut a terme un gran nombre d'activitats de les quals podríem destacar l'elaboració del mapa de la transició verd i digital de Barcelona i els seus impactes en el Sud global, la reunió que tingué lloc durant les VI Jornades de Contractació Pública Socialment Responsable entre el Grup de Compra Pública Socialment Responsable de Catalunya i les organitzacions impulsores del Centre d'Empreses i Drets Humans, i l'elaboració d'un marc teòric sobre cooperació feminista amb una visió intersectorial i decolonial del feminisme per traspasar en l'àmbit de les entitats i poder fer el seguiment de la política pública.

La relació i col·laboració amb el Consell de la Joventut de Barcelona s'ha intensificat durant el 2023 amb la nostra participació en el conveni conjunt amb altres direccions de la nostra Àrea, i també per l'oportunitat de participar en els tallers organitzats per a l'elaboració de l'informe sobre adultocentrisme, per iniciativa de la Sindicatura de Greuges de Barcelona i el CJB. Les activitats del Programa de justícia global objecte del conveni 2023 s'han realitzat d'acord amb el previst amb algunes incidències com, pel que fa al projecte YouthAct, de les dificultats per participar de les i els joves de Natzaret degut al conflicte a la zona de Gaza.

3. Convocatòria de subvencions 2023

La convocatòria de subvencions per a les entitats dedicades a l'àmbit de la justícia global i la cooperació internacional 2023 va ser aprovada en data 9 de febrer de 2023 per la Comissió de Govern. La convocatòria representa un dels principals instruments amb què compta l'Ajuntament de Barcelona per assolir els objectius fixats en el Pla anual i en el Pla director de cooperació per a la justícia global 2023-2026, a més d'una oportunitat excel·lent per complementar altres actuacions de cooperació d'iniciativa directa i cooperació multilateral.

S'han mantingut els tres programes principals d'anys anteriors: Cooperació per a la justícia global (Programa A), Ciutats específiques (Programa B) i Educació per a la justícia global (Programa C).

El requadre següent mostra, de manera sintètica, les modalitats de la convocatòria 2023:

PROGRAMA	MODALITAT	DURADA		
		ANUAL	PLURIENNAL	
A. COOPERACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL	A1	Projectes de cooperació per a la justícia global alineats amb els objectius del Pla director	SÍ	SÍ
	A2	Projectes de cooperació que promoguin l'assistència i protecció en la frontera i el dret a migrar	SÍ	
	A3	Projectes de cooperació que promoguin la justícia de gènere	SÍ	
	A4	Projectes de cooperació per a la justícia global que promoguin l'acompanyament internacional i la protecció de defensors i defensores de drets humans	SÍ	
	A5	Intervencions en crisis de llarga durada		SÍ
B. COOPERACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL EN CIUTATS ESPECÍFIQUES	B1	Projectes de cooperació per a la justícia global en ciutats específiques alineats amb els objectius del Pla director	SÍ	SÍ

PROGRAMA	MODALITAT		DURADA	
C. EDUCACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL	C1	Projectes d'educació per a la justícia global alineats amb els objectius del Pla director	SÍ	SÍ
	C2	Projectes d'aprenentatge servei presentats entre una ONG i un o més centres educatius (educació formal i no formal)	SÍ	
	C3	Projectes adreçats a promoure la coherència de polítiques públiques envers la justícia global		SÍ
	C4	Projectes d'educació per a la justícia global que promoguin la justícia ambiental, en el context d'emergència climàtica global	SÍ	

Alinear aquest instrument amb l'estratègia municipal és especialment rellevant, atès el volum de recursos gestionats a través seu: dos terços del total del pressupost de despeses de la DJGCI. En concret, enguany, gairebé el 71 % del pressupost assignat a aquesta Direcció.

La convocatòria s'ha articulada al voltant dels quatre objectius que pretén assolir la cooperació per a la justícia global: justícia ambiental, justícia econòmica, justícia de gènere i justícia social. Geogràficament, el PD prioritza les ciutats següents: Amman, Saïda, Tetuan, Tunis, poblacions de Cisjordània i Franja de Gaza (Mediterrània i Orient Mitjà), Maputo i Dakar (Àfrica subsahariana), l'Havana, i les ciutats colombianes implicades en el procés de pau (l'Amèrica Llatina i el Carib).

De la mateixa manera que en els anys anteriors, s'ha establert la via telemàtica com a única via de presentació de sol·licituds i documentació complementària, amb l'objectiu d'agilitar els tràmits i racionalitzar el nombre de documents per presentar, que s'ha reduït substancialment.

L'anunci de la convocatòria es va publicar en el Butlletí Oficial de la Província (BOPB) de 13 de febrer de 2023. El termini de presentació de sol·licituds va comprendre 15 dies hàbils, del 14 de febrer al 7 de març. La resolució d'admissió i no admissió de sol·licituds es va publicar el 22 de maig. La resolució provisional d'atorgament i denegació de subvencions es va publicar el 8 de setembre, i la definitiva, el 10 de novembre.

Crèdit pressupostari

El crèdit pressupostari de la convocatòria ha estat de 7.760.000 euros; d'aquests, 5.440.000 euros han anat a càrrec de pressupost 2023 (projectes anuals i primeres anualitats de projectes pluriennals) i 2.320.000 aniran a càrrec del pressupost 2024 (segones anualitats de projectes pluriennals).

En total, la convocatòria ha previst deu modalitats de projectes, agrupades en tres programes:

- Cooperació per a la justícia global (previst: 3.230.000 EUR; executat: 3.389.219,32 EUR)
- Cooperació per a la justícia global en ciutats específiques (previst: 2.080.000 EUR; executat: 1.920.780,68 EUR), centrada a reforçar els governs locals de les ciutats sòcies en el desplegament de les polítiques municipals.
- Educació per a la justícia global (previst: 2.450.000 EUR; executat: 2.450.000 EUR)

CONVOCATÒRIA 2023		Pressupost executat	
Modalitats	Pagament 2023	Pagament 2024	
Cooperació per a la justícia global			
A1 Anuals	572.487,88		
A1 Pluriennals	505.498,03	489.991,74	
A2 Anuals	175.413,11		
A3 Anuals	730.729,26		
A4 Anuals	318.993,38		
A5 Pluriennals	299.959,16	286.146,76	
TOTAL A	2.613.080,82	776.138,50	
Cooperació per a la justícia global a ciutats específiques			
B1 Anuals	271.137,10		
B1 Pluriennals	835.782,08	813.861,50	
TOTAL B	1.106.919,18	813.861,50	
Educació per a la justícia global			
C1 Anuals	426.527,73		
C1 Pluriennals	445.046,94	433.970,32	
C2 Anuals	346.387,39		
C3 Pluriennals	295.065,12	296.269,68	
C4 Anuals	206.972,27		
TOTAL C	1.720.000,00	730.000,00	
Totals	5.440.000,00	2.320.000,00	
		7.760.000,00	

D'altra banda, la quantitat compromesa per a l'exercici 2023 de la convocatòria 2022 va ser de 2.200.000,00 EUR.

Projectes presentats i finançats

Es van presentar un total de 120 entitats, amb 200 projectes, per un valor total de 15.499.614,40 EUR. D'aquests, finalment se'n van subvencionar 99 (un 49,50 % dels projectes presentats, un 52,38 % dels valorats i un 57,23 % dels aprovats) amb un valor de 7.760.000,00 EUR (un 50,07 % de l'import total sol·licitat).

	Projectes presentats 2023	Projectes valorats 2023	Projectes aprovats (50 punts o més)	Projectes subvencionats 2023	% projectes subvencionats / presentats	% projectes subvencionats / valorats	% projectes subvencionats / aprovats
A anuals	62	56	50	24	38,71 %	42,86 %	48,00 %
A pluriennals	24	24	22	11	45,83 %	45,83 %	50,00 %
B anuals	8	8	7	4	50,00 %	50,00 %	57,14 %
B pluriennals	17	16	16	10	58,82 %	62,50 %	62,50 %
C anuals	51	48	42	33	64,71 %	68,75 %	78,57 %
C pluriennals	38	37	36	17	44,74 %	45,95 %	47,22 %
Totals	200	189	173	99	49,50 %	52,38 %	57,23 %

Pel que fa a la tipologia de dels projectes subvencionats, poc més de la meitat (50) correspon al Programa d'educació per a la justícia global, 35 projectes, al Programa de cooperació internacional, i 14, al Programa de cooperació a ciutats específiques.

---

4. Consell Municipal de Cooperació Internacional

Durant l'any 2023 es van celebrar dues sessions plenàries, una ordinària el dia 2 de febrer i una altra de caràcter extraordinari, el dia 1 de març, per valorar la proposta de Pla director de cooperació per a la justícia global 2023-2026 de l'Ajuntament

En el vessant d'incidència política, el Ple del Consell va aprovar les següents declaracions que es poden consultar en el lloc web del Consell, a l'apartat de "Documentació":

- Declaració sobre la situació de vulneració de drets humans al Perú (17 abril 2023)
- Declaració de condemna per l'atac sofert per dos integrants de l'ONG IAP a Colòmbia (29 maig 2023)
- Declaració davant la represa dels atacs d'Israel a la Franja de Gaza i a Cisjordània (19 desembre 2023)

La Comissió Permanent del Consell es va reunir en cinc ocasions (19 de febrer, 12 d'abril, 07 de juny, 20 de setembre i 27 de novembre). Destaquem la reunió de la Comissió Permanent del 12 d'abril, que va tenir lloc al districte de Sarrià-St. Gervasi, que va ser una oportunitat de trobada i coneixença amb les entitats del districte. També la reunió del 20 de setembre en la qual el director de Planificació Estratègica i Fiscalitat de l'Ajuntament, Josep Manel Medrano, va explicar com es calcula l'import del 0,7 % dels ingressos propis de l'Ajuntament destinat a la cooperació internacional.

Pel que fa als grups de treball del Consell, el GT Pla director de cooperació per a la justícia global va fer una última reunió, el 17 de febrer, en la qual es va valorar l'esborrany del document del Pla director de cooperació per a la justícia global 2023-2026 per a la seva presentació al Ple del Consell. Igualment va participar en la sessió de presentació a tots els agents de l'esborrany del document del Pla director del 22 de febrer a l'Espai Avinyó.

El GT Universitats per a la justícia global que es va reunir el 31 de gener, el 29 de març i el 28 de juny, on es va concretar la possible col·laboració de les universitats en projectes de cooperació directa de la Direcció.

El GT Educació per a la justícia global va participar en tres tallers, 10 i 24 d'octubre i 7 de novembre per contribuir a la diagnosi sobre els projectes subvencionats en les convocatòries dels darrers cinc anys, com a primer pas per abordar l'actualització de l'Estratègia d'educació per a la justícia global, una fita del Pla director de cooperació per a la justícia global.

A més, el GT sobre Estratègia d'alimentació saludable i sostenible va fer la seva primera reunió el 10 de maig en la qual es van identificar possibles temes d'interès comú.

Durant aquest any no hem tingut cap baixa ni alta nova com a membre del Consell i algunes entitats han comunicat el canvi de la persona que les representa. Per altra banda, la Sindicatura de Greuges de Barcelona va expressar el seu interès a rebre les convocatòries de les reunions del Consell, una petició que ja ha estat atesa.

---

5. Equip humà i col·laboracions

Durant l'any 2022, l'equip humà de la DJGCI de l'Ajuntament de Barcelona ha estat format per 14 persones en plantilla. D'aquestes, 3 formen part del personal administratiu, 10 són personal tècnic i un n'és el director. Al darrer trimestre de l'any es va afegir a l'equip un nou tècnic.

Pel que fa al personal tècnic, les funcions es distribueixen de la manera següent:

- Coordinació de la convocatòria anual de subvencions i referent per a països de l'Àfrica Mediterrània (1)
- Referent per al Pròxim Orient i l'Àfrica Oriental i punt focal per a la cooperació bilateral directa entre ciutats (1)
- Referent per a la Mediterrània i l'Àfrica de l'oest (1)
- Referent per a l'Amèrica Llatina (1)
- Referent per a Centreamèrica i el Carib i punt focal per a l'acció humanitària i emergències (1)
- Referent per a l'educació per a la justícia global i pau (2)¹
- Referent de coherència de polítiques (1)
- Secretària del Consell de Cooperació, referent de projectes de migració i refugi i punt focal de comunicació (1)
- Gestió econòmica (1)
- El personal administratiu duu a terme les tasques següents:
  - Secretària del director (1)
  - Suport administratiu general (2)

A més del personal propi, i amb la voluntat de fonamentar la cooperació en la mobilització de coneixements, la DJGCI compta amb el suport de nombrosos tècnics i tècniques de diverses àrees de l'Ajuntament de Barcelona. La seva tasca resulta crucial per teixir la complicitat necessària per dur a terme la cooperació bilateral directa i donar suport a altres iniciatives impulsades en concertació amb altres entitats.

---

1. Una de les persones referents també dona suport a la coordinació de la convocatòria de subvencions.

---

6. Millora de capacitats i estructura

La DJGCI ha dut a terme una sèrie d'iniciatives per millorar l'impacte de les actuacions.

Durant el 2023 es va adjudicar el contracte que tenia per objecte l'adaptació dels formularis, guies i criteris de valoració al nou Pla director per un valor de 15.730,00 EUR.

La valoració tècnica externa dels projectes presentats a la convocatòria té un cost de 38.599,00 EUR pel que fa al Programa de cooperació internacional i ciutats específiques, i un cost de 28.650,38 EUR pel que fa al Programa d'educació per a la justícia global.

Les tasques relacionades amb el seguiment de projectes de convocatòries de subvencions anteriors, també externa, ha tingut un cost de 94.594,17 EUR. Aquestes tasques consisteixen en la revisió tècnica i econòmica dels informes de seguiment i finals, i l'estudi de sol·licituds de modificacions.

S'ha encarregat una avaluació de l'impacte de les intervencions finançades per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional en matèria d'educació per a la justícia global, com a part de la diagnosi que s'explica a l'apartat d'aquesta Memòria dedicat a aquesta matèria, amb un cost de 16.117,20 EUR.

Així mateix, en termes de rendició de comptes, s'ha anat actualitzant el lloc web de Cooperació Internacional (barcelona.cat/ciutat_global), en els seus apartats diferenciats.

**Direcció de Serveis de Drets Humans, Justícia
Global i Cooperació Internacional**

Coordinació de l'edició
Departament de Comunicació
Àrea de Drets Socials, Educació i Cicles de Vida
Ajuntament de Barcelona